

PATRICK SÜSKIND

ÜÇ BUÇUK
ÖYKÜ

6. BASKI

Ceviri: İLKNUR ÖZDEMİR

can
çağdaş

PATRICK SÜSKIND

ÜÇ BUÇUK
ÖYKÜ

Can Çağdaş

Üç Buçuk Öykü, Patrick Süskind
Almanca aslından çeviren: İlnur Özdemir
Drei Geschichten

© 1976, 1985, 1986, Patrick Süskind

© 1995, Diogenes Verlag AG, Zürich

© 1998, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

6. basım: Haziran 2021, İstanbul

Bu kitabın 6. baskısı 5 00 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Dizi ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Bilal Sarıteke / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5167-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750751356

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PATRICK SÜSKIND
ÜÇ BUÇUK
ÖYKÜ

ÖYKÜ

Almanca aslından çeviren

İlknur Özdemir

♥can

Patrick Süskind'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Koku, 1986

Herr Sommer'in Öyküsü, 1994

Güvercin, 1995

Kontrbas, 2010

Aşk ve Ölüm Üzerine, 2014

PATRICK SÜSKIND, 1949 yılında Almanya'da, Münih kenti yakınlarındaki Ambach'ta doğdu. Münih Üniversitesi'nde Ortaçağ ve Modern Çağ tarihi öğrenimi gördü. Önceleri televizyon dizilerine senaryolar yazdı. 1979'da yayımlanan ilk romanı *Koku* ile uluslararası üne erişti. 1980'de yazdığı ilk oyunu *Kontrbas* Almanya, İsviçre ve Avusturya'da en çok oynanan oyunlar arasına girdi; ayrıca Edinburgh Festivali'nde ve Londra'daki National Theatre'da sahnelendi. *Koku*'nun ardından 1988'de *Güvercin* romanı, 1991'de *Herr Sommer'in Öyküsü* adlı uzun öyküsü yayımlanan Süskind, günümüz Alman edebiyatının en saygın yazarlarından biri olarak kabul ediliyor. *Koku* ise yazarın başyapıtı sayılıyor.

İLKNUR ÖZDEMİR, İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nden mezun oldu. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çeviri yaptı. Başlıca çevirileri arasında *Yalnızlığın Keşfi* (Paul Auster), *Tarçın Dükkânları* (Bruno Schulz), *Stiller* (Max Frisch), *Amok Koşucusu* (Stefan Zweig), *İrlanda Güncesi* (Heinrich Böll), *Saatler* (Michael Cunningham), *Küçük Şeylerin Tanrısı* (Arundhati Roy), *Utancı* (J.M. Coetzee), *Katran Bebek* (Toni Morrison), *Bech Döndü* (John Updike), *Gün Boyu Gece Yarısı* (Hanif Kureishi) sayılabilir.

İçindekiler

ÜÇ ÖYKÜ...

Derinlik Baskısı 13

Bir Çatışma 19

Maître Mussard'ın Vasiyeti 33

Herr Mussard'ın Uşağı Claude Manet'nin Sondeyişi 53

...VE BİR GÖRÜŞ

Amnesie in Litteris..... 57

Üç öykü...

DERİNLİK BASKISI

Güzel resim yapan Stuttgart'lı bir genç hanım, ilk sergisini açtığında kötü bir niyeti olmayan bir eleştirmen, genç kadına yararı olacağını düşünerek şöyle söyledi: "Yaptıklarınız yeteneğinizi gösteriyor, hoşta da gidiyor, ancak henüz yeterli derinliği yok."

Genç kadın, eleştirmenin ne demek istediğini anlamadı, zaten çok geçmeden de unuttu bu sözleri. Ne var ki iki gün sonra gazetede aynı eleştirmenin bir eleştirisi yer aldı. Bu yazıda adam şöyle diyordu: "Genç sanatçı oldukça yetenekli, çalışmaları ilk bakışta çok hoşta gidiyor ama ne yazık ki derinlikleri yok."

İşte o zaman düşünmeye başladı genç kadın. Resimlerini gözden geçirdi, eski resim çantalarını karıştırdı, bütün resimlerine baktı, hatta üzerinde çalıştıklarına da. Sonra da mürekkep şişelerinin kapaklarını kapattı, tüy kalemlerini temizledi ve gezintiye çıktı.

Aynı akşam bir yere davetliydi. Davetliler gazetede ki eleştiriye ezberlemiş olmalıydı ki kadının yeteneğinden ve resimlerin ilk bakışta ne kadar hoşta gittiğinden söz edip duruyorlardı. Ama genç kadın arka plandaki mırıltılara ve sırtı kendisine dönük duranların konuşmalarına kulak verince şunu duydu: "Derinliği yok. Sorun bu. Kötü değil resimleri ama ne yazık ki derinliği yok."

Bunu izleyen bir hafta boyunca genç kadın hiç resim yapmadı. Evinde suskun suskun oturdu, düşüncelere daldı, kafasında bir tek düşünce vardı ve bu düşünce geri kalan bütün düşünceleri derin denizlerde yaşayan dev bir ahtapot gibi sarıp sarmalıyor, içine alıp yutuyordu. “Neden derinliğim yok benim?”

Bundan sonraki hafta boyunca genç kadın yeniden resim yapmayı denedi ama yapabildiği, yalnızca bir şeye benzemeyen taslaklar oldu. Kimi zaman da bir çizgi bile çizemedi. Sonunda öyle bir titremeye başladı ki elindeki fırçayı suluboya kavanozuna daldıramaz oldu. İşte o zaman ağlamaya başladı, “Evet, doğru,” diye bağırdı, “derinliğim yok benim!”

Üçüncü hafta gelince sanat kitaplarını elden geçirmeye, başka ressamın eserlerini incelemeye, resim galerilerinde ve müzelerde dolaşmaya başladı. Sanat kuramları üzerine yazılmış kitaplar okudu. Bir kitabevine gitti ve satıcıdan elinde bulunan en derinlikli kitabı istedi. Kendisine Wittgenstein adında birinin kitabı verilince kitabı ne yapacağını bilemedi.

Kent müzesinde yer alan “Avrupa Resminde 500 Yıl” adlı sergiyi gezerken orada bulunan bir öğrenci grubuna katıldı; öğrencilerin başında sanat tarihi öğretmeni vardı. Leonardo da Vinci’nin çizimlerinden birini görünce ansızın öne çıkıp şunu sordu: “Özür dilerim, bu tablonun derinliği olup olmadığını söyleyebilir misiniz bana?” Sanat tarihi öğretmeni ona sırtı baktı ve, “Beni alaya almak istiyorsanız sabahları daha erken kalkmanız gerek sayın bayan!” dedi. Sınıftakiler kahkahalarla güldüler buna. Genç kadınsa evine döndü ve acı gözyaşları döktü.

Genç kadın günden güne tuhaflaşıyordu. Çalışma odasından hemen hemen hiç çıkmamasına karşın yine de çalışmıyordu. Uyanık kalmak için haplar yutuyor

ama ne için uyanık kalması gerektiğini bilemiyordu. Yorulduğu zamansa oturduğu koltukta uyuyordu, çünkü derin bir uykuya dalarım korkusuyla yatağına yatmaktan çekiniyordu. İçki de içmeye başlamıştı, odasındaki ışığı sabaha kadar söndürmüyordu. Berlin'den bir antikacı telefon edip birkaç resim sipariş etmek istediğinde telefona, "Beni rahat bırakın!" diye bağırmişti, "Derinliğim yok benim!" Ara sıra eline *plastilin*¹ alıp yoğurduğu oluyordu ama belli bir şey yaptığı yoktu. Ya yalnızca parmak uçlarını gömüyordu o maddeye ya da ufak topaklar yuvarlıyordu. Kendini ihmal ediyordu. Giysilerine bile özen göstermiyordu, evi iyice bakımsız kalmıştı.

Arkadaşları onun için kaygılanıyordu. "Onunla ilgilenmeliyiz," diyorlardı, "bir bunalım geçiriyor. Ya insani bir bunalım bu ya sanatsal ya da parasal. Eğer birinci seçenek doğruysa hiçbir şey yapılamaz; ikincisi doğruysa bunu kendisi aşacak; üçüncüsü doğruysa onun adına para toplayabiliriz, ama bu da herhalde onun için onur kırıcı olur." Böylece onu yemeğe ya da partilere çağırmakla yetinmeye karar verdiler. Ancak genç kadın, çalışması gerektiği bahanesini ileri sürerek bütün davetleri geri çeviriyordu. Ama çalıştığı yoktu, odasında oturuyor, gözlerini önüne dikerek plastilin yoğuruyordu.

Günün birinde o kadar umarsız bir durumdaydı ki, davetlerin birini kabul etti. Kendisinden hoşlanan genç bir adam davetten sonra onu evine götürmek istedi amacı onunla yatmaktı. Genç kadın buna seve seve izin vereceğini söyledi, çünkü kendisi de adamdan hoşlanmıştı; ancak genç adam onun derinliği olmadığını baştan bilmiyordu. Bunun üzerine genç adam ondan uzaklaştı.

Bir zamanlar onca güzel resimler yapan genç kadın

1. (Alm.) Modelleme kili. (Y.N.)

artık gözle görülecek derecede çökmeye başlamıştı. Hiç dışarı çıkmıyor, kimseyi kabul etmiyordu, hiç hareket etmediği için şişmanlamaya başlamıştı, aldığı haplar ve alkol yüzünden hızla yaşlandı. Evi kokuşmaya başlamıştı, kendisiyse ekşi ekşi kokuyordu.

Genç kadına 30.000 mark miras kalmıştı. Bu parayla üç yıl yaşadı. Bu üç yıl içinde bir kez Napoli'ye gitti ama hangi koşullar altında gittiğini kimse bilmiyordu. Onunla konuşmaya kalkanlar, anlaşılmaz bir mırıltıdan başka yanıt alamıyorlardı.

Parası bitince genç kadın resimlerinin hepsini parça parça doğradı ve delik deşik etti, sonra da televizyon kulesine çıkıp 139 metre yükseklikten aşağıya atladı. O gün kuvvetli bir rüzgâr estiğinden kulenin dibindeki katran kaplı zemine çarpmadı, koca bir yulaf tarlasının üstünden sürüklenip ormanın kıyısına kadar geldi, çam ağaçlarının arasına kondu. Yine de o anda ölüverdi.

Bu olay dedikodu gazetelerinin diline dolandı. İntiharın kendisi, havadaki ilginç uçuş, olayın kahramanının bir zamanlar büyük umut vaat eden bir sanatçı olması, üstelik bu sanatçının çok da güzel olması haberin değerini yükseltiyordu. Genç kadının evi öyle berbat bir durumdaydı ki herkes en alışılmadık fotoğrafları çekti: binlerce boş şişe, her yerde çürümüşlük izleri, yırtık resimler, duvarlarda plastilin topakları, hatta odaların köşelerinde dışkılar! Gazeteler ikinci bir başmakale eklemeyi, ayrıca üçüncü sayfaya da bu konuyla ilgili bir rapor koymayı göze aldılar.

Başlangıçta adı geçen eleştirmen, gazetenin sanat sayfasında bir yazı yazarak genç kadının sonunun böyle feci olmasından son derece etkilendiğini dile getirdi. "Genç ve yetenekli bir insanın, sanat sahnesinde kendine yer edinebilmek için mücadele edecek gücü bulamadığına tanık olmak, geride kalanlar için her seferinde sarsıcı

bir izlenimdir,” diye yazmıştı.

Devletin parasal yardımı ve kişinin girişimcilik ruhu bunun için yeterli değildir, burada öncelikle önemli olan, insan olarak kendini bu işe adanması ve sanatsal alandaki zekânın da bu çabaya eşlik etmesidir. Bununla birlikte bu örnekte bu trajik sonun tohumunun daha önce atıldığı belli olmaktadır. Çünkü, bu sanatçının ilk başlardaki, henüz oldukça basit olan çalışmalarında bile, kafasındakine uygun düşen, başına buyruk karıştırmada tekniğinde kendini belli eden o ürpertici denge-sizlik; yaratının içe dönerek, burgaç gibi kıvrılarak, aynı zamanda da heyecan yüklü ama boşuna bir çabayla kendi benliğine yaslandığı görülmekte değil midir? Uğursuzca hatta neredeyse acımasızca derinliğe doğru zorlandığı belli olmamakta mıdır?

Patrick Süskind, Türkiye'deki okurların yakından tanıdığı, sevdiği bir ad. Unutulmaz romanı *Koku*, kısa romanı *Güvercin* ve *Herr Sommer'in Öyküsü*'nün ardından bu kez de öyküleriyle karşınızda. Süskind, insan doğasını, zayıflıkları ve erdemleriyle iyi bilen bir yazar. Derin bir gözlem gücü, kendini hissettiren dozunda bir ironi, fantastik bir kurgulama bu öykülerin ortak özelliği. Resimlerinde yeterli derinliğin olmadığını söyleyen bir eleştirmen yüzünden yaşamı altüst olan genç bir kadın ressam; şaşırtıcı bir satranç oyununun tuhaf oyuncuları; dünyanın acımasızca kapanan bir midye kabuğu olduğuna inanan bir kuyumcu; yazınsal bellek kaybından yakınan bir okur, bu ilginç öykülerin ilginç kahramanları. Süskind'in usta bir anlatıcı olduğunu bir kez daha kanıtlayan *Üç Buçuk Öykü*, küçük ama belleklerde hoş bir tat bırakan bir kitapçık.

#kısaöykü #insandoğası #yalnızlık #kazanmanınbedeli #saplantılar
#aykırıçözümler

